ŞARPELE DIN POMUL DE CRĂCIUN

de AL. CAZABAN

Cum să nu se simtă fericit studentul Tiberiu în clipa când primi o invitaţie să sărbătorească pomul de Crăciun în casa familiei unei fete de care era îndrăgostit!..

Cu Magdalena, fiica cea mai mică a farmacistului Spătăreanu, făcuse cunoştinţă la o serată studenţească... O întâlni apoi într'o sală de expoziţie a unor tineri pictori lăudaţi, fără rezerve, de critici ca artişti cât şi de către amatorii de pânze colorate... Acolo, în colţurile mai ferite de agenţa privirilor, au vorbit de artă spunând destule banalităţi artistice... După aceasta discuţie, studentul Tiberiu a rămas convins că pe domnişoara Spătăreanu ar interesa-o mai mult persoana lui, decât toate tablourile tinerilor artişti... Pentru acest motiv, o găsise nespus de genială, cultă şi fermecătoare...

Şi iată acum prilejul să'i mai strângă mâna şi s'o admire o seară întreagă...

Cei şi răscit invitaţia tatălui ei. Se gândi apoi profund ce dar i-ar putea oferi cu prilejul amabilitatea lui Moş-Crăciun. Chestiunea fu îndată rezolvată, îndrăgostitul preţuind că o brăţară a mamei lui ar împodobi minunat braţul alb al iubitei.

Juvaerul era de preţ. Intr'o cutie de catifea roşie sta încolăcit un şarpe de argint, artistic ne'lat. In capul de aur al reptilei luceau doi ochi de rubin aprinşi ca focul.

★

In casa spaţioasă a farmacistului Spătăreanu se şi adunase lumea, când sosi studentul Tiberiu. Doamna Spătăreanu îl primi cu o privire de bună mamă, iar Magdalena îl mulţumi cu zâmbetul ei atât de fermecător din colţul gurei.

Mai toţi musafirii erau rude... De cu ziua veniseră cele două fete măritate ale gazdei. Veniseră cu bărbaţii şi copiii lor. O altă rudă a doamnei Spătăreanu, cărase cu ea nu mai puţin de şease fetiţe. O droaie de copii umpleau toată încăperea. Era doar sărbătoarea lor cea mai frumoasă.

Uşa salonului era încuiată. Acolo îi aştepta pe copii surpriza cea mare... Unul dintre ginerii farmacistului, — Ernest Lupescu — îşi luase însărcinarea să împodobească el pomul de Crăciun. De două ceasuri era ocupat cu aranjarea nimicurilor strălucitoare. Intr'un rând când tocmai Tiberiu se apropiase de Magdalena să'i laude rochia şi frumuseţea ei... îngerească, se arătă în uşa salonului, cumnatul Ernest:

— Vino! — o strigă — Vino de mă ajută! Al fel mă prinde miezul nopţii...

— Vin îndată! sări veselă cumnata ca Magdalena.

Grăbită de tot se strecură spre uşă printre copiii care roiau ca albinele în jurul unui stup.

Iar mama fetei către student:

— N'ai idee câtă trudă pe capul lui Ernest!... De două zile lucrează la acest pom... Noroc că l-a mai ajutat şi Magdalena.

Tiberiu o asculta, gândindu-se cât ar fi fost de fericit dacă ar fi împodobit el bradul, în locul lui Ernest...

După o scurtă aşteptare, începu să se frământe nerăbdător: Cum ar putea face să se strecure în salon neobservat spre a atârna de o ramură a pomului brăţara cea scumpă. Se apropia ora mesei şi cei doi din salon nu mai plecau de acolo!.. Nemângâiat rămânea dacă n'ar fi reuşit să facă o surpriză domnişoarei Magdalena.

In sfârşit: O văzu eşind cu faţa îmbujorată, cu ochii strălucitori. După ea apăru şi cumnatul Ernest:

In salonul, d'abia luminat, bradul aştepta momentul să fie aprins.

Tiberiu se apropiă tiptil şi atârnă repede la de argint lângă un înger de ceară colorată.

Când să plece, cineva deschise uşa salonului. De frică să nu fie descoperit, tânărul se ascunse după draperia grea dela fereastră.

Intrase Magdalena şi după ea îndată se arătă Ernest.

— Fii prudent, Ernest! — o auzi şoptind îndrăgostitul ascuns în umbra draperiei.

Imprudentul însă o strânse de mijloc, cu patimă, în rebând-o stăruitor:

— Mă iubeşti?

Tânăra fecioară nu'i răspunse dar se îndoaie ca o ja une flor peste braţul voinicului.

Tiberiu îşi pierdu răsuflarea... Tâmplele îi svâcneau cu putere, îndurerându-l... Mai să cadă...

Noroc că o voce o chema pe Magdalena.

— Hai dom Ernest!... Ne cheamă la masă.

Rănit adânc, Tiberiu eşi de după perdea, cu pasul şovăitor al unui om beat.

Pretextând o straşnică durere de măsea, la masa îmbelşugată, nu gustă nimic.

Magdalena nici nu observă cât era de trist şi de abătut.

După masă, uşa salonului fu deschisă în amândouă canaturile... Strălucirea pomului orbi vederea copiilor. Toate gurile cele mici erau deschise, iar ochii scânteiau de bucurie.

Şi bucuria atinse culmea, când doamna Spătăreanu începu să împartă darurile aduse de Moş-Crăciun... Dând de brăţară, ea strigă entuziasmată:

— Magdalena!... Uite, ce ţi-a adus Moş Crăciun — şi i încolăci pe braţ, drept la cu capul de aur şi cu ochii de foc.

Aruncând o privire mai mult decât de recunoştinţă cumnatului Ernest, fata exclamă:

— Da bun şi scump ai fost Moş Crăciun!

Pe Tiberiu îl prinseră vârtejuri şi simţi că toată lumea as'a de culori, de lumină şi fericire era un abis în care se cufundă.

Ingerul de ceară, îl privea cu ochi de safir, în batjocură parcă.

Copii îndemnaţi de mamele lor căpătară glas în faţa pomului de Crăciun:

— „Oh brad frumos, oh brad frumos!
„Cu cetina tot verde.
„Tu eşti copacul credinciós".

Contaminaţi parcă de cântecul copiilor, chiar cei mari, adică părinţii şi invitaţii se porniră să aducă laude bradului „cu cetina tot verde", amestecându-şi glasurile lor sonore sau rămuşite cu vocile piţigăiate ale celor mici.

Numai un singur musafir din acea casă, n'a cântat în noaptea sfântă a naşterei Mântuitorului.

DATINILE

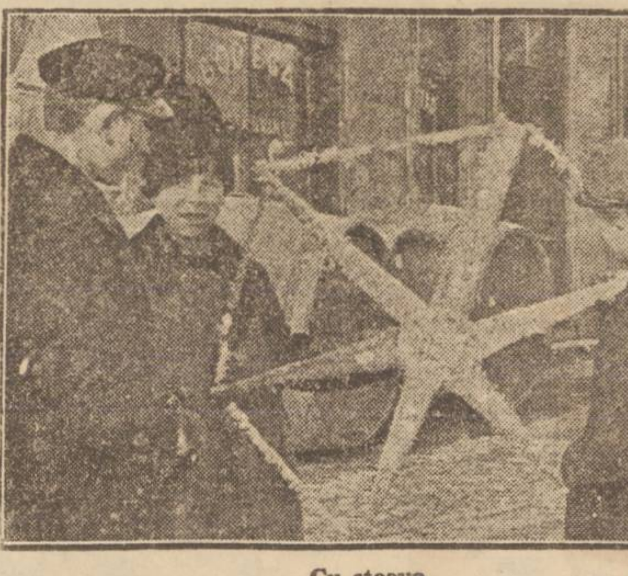

Cu steaua

GLASUL COPIILOR

de CLAUDIA MILLIAN

Cu triluri de bucurie sau semitonuri brumate de plâns, glasul copiilor umple atmosfera din jurul nostru, ca o poruncă a instinctului de viaţă, ca un preludiu al actului de voinţă. Copiii ştiu să se bucure atât de curat, ştiu atât de bine să coloreze cu râsul lor programul unei sărbători.

Vacanţele anului, aceste spaţii de linişte, între portativele şcolare, sunt pline de voioşia lor, de cântecul şi zarva lor proaspătă.

Sărbătorile Crăciunului, cu tot alaiul de cântece şi de datini, cheamă pe copiii din toate colţurile pământului să ia parte la această bucurie cerească şi glasul lor umple spaţiile, într'o largă şi minunată desfătare a vieţii. Participarea copiilor, la pomenirea scripturilor sfinte, face din aceste sărbători adevărate raze de odihnă şi de bucurie. Cei mai mari, părinţii, fraţii şi profesorii, îndeamnă cu sprijinul lor tutelar, manifestarea copiilor la aceste sărbători, în care folclorul şi istoria sacră se amestecă cu admirabilă candoare.

Inima copilului, ca şi glasul lor, vibrează cu căldură şi cu duioşie, dând cântecului spontaneitate şi bucurie. Ei sunt gata la acţiunile cele mai îndrăsneţe, fiindcă au o proaspătă şi necheltuită energie, pe care ştiu să o ofere, cu entuziasm nedesminţit. Ei ştiu să-şi cucerească plăcerile, dând din fiinţa lor ce au mai curat şi mai cald. Nu le e teamă de frig şi nu le este frică de noapte. Glasurile lor pătrund cu „Moş Ajunul" sau cu „Steaua", în adâncurile cele mai sumbre ale periferiei. Ei străbat nămeţii de zăpadă, când Crăciunul şi-a întocmit un decor polar. Ei se împrietenesc cu câinii şi cu întunerecul şi se bucură şi poartă vestea sărbătorilor în colţurile cele mai depărtate ale oraşului.

Zarva acestor nopţi, de cântec şi de revelaţie, este preludiul nădejdilor noi, cu care începe, de fiecare dată, alt an, în calendarul vieţii omeneşti.

Participarea copiilor, la aceste sărbători, poartă în ea un simbol, din care germinează adevărul.

S'a născut un copil, în evoluţia timpurilor şi aproape de două mii de ani copiii sunt părtaşi, cu cântecul şi bucuria lor, la sarbatorirea acestui eveniment.

Naşterea unui copil este începutul unei vieţi, a mai multor vieţi, a multiple existenţe, care îşi înlănţuiesc urmaşii, într'un lanţ nesfârşit de energii şi de caractere noi. Copilul, prin acest destin, este simbolul însuşi al lumilor în creştere şi apariţia lui în sânul familiei şi al societăţii poate fi începutul unei legende nescrise şi eroul unei epopei necunoscute. Venirea lui pe lume este o prevestire sfântă şi e pecetluirea unui pact între om şi creaţiune.

Omul se bucură şi trăeşte prin chezăşia acestui pact.

In mijlocul iernei, când viaţa curge printre greutăţi, sărbătorile copiilor deschid, sub ochii noştri, teatrul minunilor divine şi oraşul se îmbracă de sus şi până jos, în haine de sărbătoare şi în lumini de stele şi de făclii. Vitrinele, cu geamuri largi, scânteie de toate culorile curcubeului, bradul îşi întinde braţe de pădure şi daruri peste daruri se arată trecătorilor, clipind parcă, din ochi, cu şiretenie şi înţeles.

O cate deschisă poartă pe o filă un măgar de argint; un cal înaripat scoate flăcări pe nări; o păpuşe închide din ochi şi râde la Fetiţa cu nasul turtit pe luciul geamului ademenitor. Dincolo, o vioară fermecată, parcă e făcută din turtă dulce. Un tren grăbit trece şi se întoarce pe şinele lucitoare. Frumuseţile pământului, închipuite de mâinile muncitorilor, s'au adunat aici, mişcându-se într'un dans de chemare şi de bucurie, într'un dans ameţitor de nesfârşită sărbătoare.

Când trecem prin faţa vitrinelor, cu jucării şi cu pomul de Crăciun, încărcat cu stele şi cu nuci de aur, simţim cum se întoarce vremea înapoi şi anii îndepărtaţi, cu aripi de porumbel sau de înger, ni se aşează, ca un fulg, pe umeri.

Totul e transparent şi fluid. In aer vibrează glasul copiilor răscolitor de viaţă şi ne prinde şi pe noi transfigurarea bucuriei.

CRĂCIUNUL TINEREŢII

de M. SEVASTOS

In zilele Sărbătorilor de iarnă, când omul stă mai mult în casă, îl năvălesc amintirile din copilărie, din tinereţă...

Ne întoarcem în urmă — nu ca să plângem pe ruinele trecutului, căci n'avem ce plânge... decât anii care s'au furişat pentru totdeauna.

Intoarcerile în trecut sunt utile pentru reîntâlnirea elanului de muncă şi visurilor tinereşti, care ne-au dat puteri să luptăm într'o societate străină sufleteşte nouă — în aşteptarea unei alte lumi mai drepte şi mai bune.

Acest ideal a încălzit inima câtorva generaţii de tineri, care au suportat sărăcia cu zâmbetul pe buze — fascinaţi de lozinci generoase şi umanitare. Aceştia au trăit în viitor. Deaceia ei au lucrat cu tragere de inimă — fiecare în sectorul său de activitate — fiind convinşi de adevărul că „nici o picătură de forţă morală nu se pierde".

Condiţiile de viaţă ale tineretului erau extrem de grele în trecut. Nedreptăţile sociale îl loveau pe om încă din copilărie şi din tinereţă — baricadându-i drumurile spre izbândă în carieră. Fiecare baricadă trebuia desfăcută sau luată cu asalt.

Şi pentru o operaţie, şi pentru alta — era nevoe de energie sufletească, pe care nu ţi-o puteau da măruntele socoteli personale, ci numai înaltele idealuri ale omenirii — sursă permanentă de putere de muncă şi de entuziasm creator.

Aceste idealuri frământau chiar mintile elevilor de liceu din cursul superior.

In ajunul Sărbătorilor de Crăciun, fiecare elev al Liceului Internat din Iaşi avea dreptul să ia dela Bibliotecă cinci cărţi. Cataloagele erau cercetate cu săptămâni înainte. Scolarii se înarmau pentru vacanţă cu pachetul de cărţi, pe care unii le puneau în geamantan, iar alţii în pupitru — cei ce rămâneau de sărbători la liceu.

Elevii cei mai săraci nu se puteau duce de Crăciun acasă. Erau toleraţi de direcţie să rămână pe loc — fiind întreţinuţi din economii. De aceia şi masa lor era mai modestă decât de obiceiu.

Când cea mai mare parte din elevi plecau cu zgomot acasă, rămâneau în liceu vre-o douăzeci de băeţi — care îşi conduceau colegii, cu tristeţă, până la poartă. Aceşti şcolari, indiferent de clasă, erau repartizaţi în acelaşi dormitor şi'n acelaşi repetitor — sală de preparat lecţiile.

In timpul anului, repetitoarele erau luminate de lămpi cu arc voltaic; în vacanţă însă aceste săli mari cădeau într'o semiobscuritate, sub lumina palidă a două sau trei becuri. Unii directori mai economi lăsau un singur bec.

Sub abajurul acestui bec se adunau elevi, cu mantaua între umeri, — căci nici încălzitul clădirii nu se făcea ca'n mod obişnuit.

Cei mai mulţi aveau în mână o carte, o revistă... Unii jucau şah, alţii rezolvau probleme. Câte unul cânta din vioară sau din mandolină. Erau şi desenatori, ca şi meşteri ai traforajului.

Câte doi-trei continuau o discuţie care nu se mai termina. După o ceartă ideologică într'un grup de elevi din clasa a VIII-a, ceartă care ţinuse două săptămâni, — unul dintre parteneri conchise spiritual:

— După atâta timp de discuţii văd că fiecare a rămas cu părerea lui — numai puţin mai încurcată...

Discuţiile nu se isprăveau totdeauna cu încurcarea ideilor, ci cu lămurirea lor — biruind cei mai pricepuţi şi mai înarmaţi ideologiceşte.

In vreme ce tinerii erau ocupaţi, câte unul se apropie de fereastră. Punându-şi braţele pe cuta de tablă aiurată a caloriferului, el privea luminile Iaşului. De jur împrejurul liceului erau grădini cu copaci îmbrăcaţi în alb, purtând căciulii de zăpadă pe cuiburile ciorilor.

Pe stradă umblau colindători. Ei nu intrau pe poarta de fier a liceului, păzită cu străşnicie de cei doi portari, mai teribili decât cerberii: Puiu şi Traian.

La fereastra elevilor nu se cântau colinde. „Stelele" — palide — treceau departe pe Strada Toma Cosma, însoţite de câteva ghemuleţe de copii.

Nici o mamă — aici — nu-şi mângâia şi nu-şi săruta copilul pe frunte.

Săracii din cazarma aproape pustie a Liceului Internat, într'o sală luminată ca la priveghiu, cu coridoare lungi şi cufundate în beznă — prin care paşii proprii te înspăimântau — aceşti copii părăsiţi nu se simţeau deloc disperaţi.

In afară de unele tresăriri de tristeţă în ochii lor limpezi de obiceiu, — aceşti copii sărmani nu erau doborîţi sub povara lipsurilor şi a singurătăţii.

Tragicul situaţiei îl vedem noi acuma, aruncând ochi în trecut. Dar în vremea aceea toţi eram cufundaţi în lumea ocupaţiilor şi a visurilor noastre.

Dacă unii ochi erau plini de lacrimi, ele fuseseră zmulse de eroina nefericită a unui roman. Dacă vedeai frunţi încruntate pricina era, desigur, că nu eşise rezultatul unei probleme...

Băeţii, adunaţi din toate clasele într'o singură sală — luminată de un opaiţ electric — n'aveau comun numai sărăcia, dar şi dorul de muncă, precum şi spiritul de revoltă împotriva nedreptăţilor de atunci, ca şi voinţa aprigă de luptă pentru cauza cea mare.

Acest suport sufletesc i-a susţinut şi'n vremurile acelea, ca sărbători singuratice, caşi mai târziu.

Deaceea în zilele de Crăciun aceşti copii şi adolescenţi se înşiruiau, ca nişte rândunele, la ferestrele dormitorului dela etajul al doilea şi — odihnindu-şi privirile pe dealurile Uricanilor, ale Galatei şi Cetăţuii — se bucurau de tot ce-i înconjura: dela straele lor ponosite până la hlamida de hermină a naturii... ca şi de tot ce era în inima lor: o largă şi caldă iubire de oameni.

CRĂCIUN 1947

Crăciun pentru clipă, Crăciun pentru ceas:
Bun venit, bun rămas.
A trecut un secol de când, prima oară,
am păşit peste amurg.
Zilele nu se mai scurg
ci zboară.

Crăciun al zăpezilor neîntinate,
albul tău curat ne este frate.
In faţa viitorului, nicio inimă nu se mai frânge!
Pe zidurile furnalelor, stropite cândva cu sânge,
se scrie astăzi prefaţa la o nouă istorie.
Fiecare pas — o victorie,
fiecare piedică — o speranţă,
fiecare braţ — un steag
ţintuit pe umărul viguros al fiului de tobaş.

Crăciun al iluziilor, al tăcerilor,
Mi-ai vorbit mereu despre iarnă şi foame şi ger:
Te-am crezut hapsân şi crunt ca un temnicier.

Crăciun al iluziilor, al tăcerilor,
Vom striga pentru tine, cu miile de glasuri ale tuturor anotimpurilor.

In şiragul veacului nostru se deapănă faptele, nu basmele.
Visurile nu se mai spulberă, ca fantasmele.
Pe tot cuprinsul văzduhului românesc
Dorurile ard şi se'mplinesc.
Crăciun 1947,
Crăciun de speranţe şi fapte.

ANDREI BĂLEANU

CUVINTE DE CRĂCIUN

Mari frământări pe întinsul globului pământesc. Ai zice că planeta noastră trosneşte din încheeturi şi că se despică catapeteasma lumii.

Sunt chinurile facerii...

Se naşte o lume nouă, mai dreaptă şi mai bună decât aceea de până acum. Din sbuciumul de astăzi al omenirii, va izvodi, o lume nouă de mai multă dreptate între oameni, cu zile senine şi pline de soare, când Cain redivivus îl va îmbrăţişa pe fratele său Abel, ca să spele nelegiuirea ce l-a stigmatizat pe vremea de vremuri.

Se pare că a venit plinirea vremii, că lumea e pe calea răscumpărării păcatelor ei. Iată-l aproape de noi, triumful Domnului Iisus, biruinţa cea mare şi definitivă împotriva răului, sfârşitul rivalităţii dintre Ahriman şi Ormuzd.

Triumful lui Iisus Hristos vine să bucure pe oameni, s'aducă uitarea atâtor cumpeni grele de până acum, zile de Apocalips care ne-au făcut să sângerăm de mărăcinii jertfei oridecâteori ne-am sârguit să culegem trandafirii bucuriei şi ai dragostei de oameni.

Popoarele, flămânde de dreptate, însetate de adevăr, se ridică în valuri şi cer dreptul la o viaţă mai bună pentru fiecare dintre noi, astfel ca omul să muncească după puterea şi priceperea lui, dar să fie răsplătit, fireşte, după nevoile sale.

Dealtfel, chiar porunca biblică, pe care o cuvântează preotul în altar, este „să ne iubim unii pre alţii ca într'un gând să mărturisim".

Iată pentru ce, în zilele când se sărbătoreşte Naşterea mieluşelului din Nazareth, noi avem datoria morală de a ne închide în sanctuarul conştiinţei noastre, în Thebaida eului nostru spiritual şi acolo să meditâm în linişte asupra faptelor din trecut şi prezent, cât şi asupra gândurilor bune din viitor.

Să ne lustruim!...

Să cioplim acolo, cu dragoste şi cu răbdare, marmora ideală a chipului nostru sufletesc, s'o facem aşa cum ar trebui să fie, dând de o parte ce nefolositoare, fărâmele colţuroase ale patimilor noastre, astfel ca statuia spiritualităţii etice şi estetice să ţâşnească din marmora brută a vieţii în toată splendoarea ei, în apoteoza totalei sale neprihăniri.

Numai în chipul acesta vom izbuti ca, prin noi înşine, să clădim o viaţă mai bună şi mai dreaptă, veşmânt de primenire pentru lumea cea nouă, ferită de minciună şi amărăciuni, o viaţă ce va însemna pentru toată lumea triumful lui Iisus Hristos... O lume de perfectă egalitate între oameni, deci fără deosebire de rasă, de clasă sau de sex, o trăire, prin urmare, din cuprinsul căreia să dispară inegalităţile artificiale, adică cele create de mână de om şi care au dăinuit până astăzi din pricină că... Homo homini lupus!...

Să fim deci cu luare-aminte la cele ce se întâmplă în jurul nostru şi să nu uităm niciodată că igne natura renovatur integra, adică natura se primeneşte în întregime prin foc! car' e focul credinţii, aşa cum ne-o arată cele patru slove simbolice de pe crucea răstignirii Domnului Hristos: I.N.R.I. ci are şi un alt înţeles mult mai adânc pe care l-am lămurit în rândurile şi gândurile rostite mai sus.

LEONTIN ILIESCU

JUCĂRII DE ERI, JUCĂRII DE AZI

Reportaj de I. VORNIC

O vitrină cu jucării

— Pot să-i pun mâna pe năsuc?...

A deschis încetişor uşa magazinului, urmărită cu înfrigurare de cârdul de copii care-şi aburesc răsuflarea de cristalul vitrinei. Ii place tare mult păpuşa cu rochiţa bogată de mătase roz. Să pună doar un pic mâna pe ea... Mâine da, singur mâine, vine cu tăticu'. Să i-o cumpere...

Magazinul cu jucării de pe bulevard e aproape pustiu toată dimineaţa. Pe la prânz însă, când la şcolile din apropiere s'a sunat clopoţelul de eşire, copiii dau năvală în faţa vitrinei. S'au fixat de mult asupra jucăriei preferate. De mult au ochit-o Au vorbit de atâtea ori mămichii ca despre jucăria lor, încât ar fi preferate. De mult au ochit-o. pare din vitrină.

Acum, la Crăciun, o vor lua acasă. Aşa le-a spus tăticu'. Da să o să aibe bani...

★

Nu mai sunt multe magazine cu jucării în Bucureşti. Le-a nimicit şi pe ele războiul. A nimicit şi această prăvălie de iluzii, — dacă nu a nimicit iluzia însăşi.

Negustorii de jucării nu mai fac treburile bune dinaintea războiului. Ceeace este perfect explicabil în perioadele de criză materială, când preocuparea care le acoperă pe toate, hrana cea de toate zilele, primează.

Cu toate acestea, copiii vor încă jucării. E adevărat, copiii celui de al doilea război mondial au cu totul alte preferinţe. Nu mai vor jucării de război. Nu mai vor tancuri, tunuri, soldaţi de plumb şi avioane. Au mai păstrat parcă în urechi zumzetul bombardierelor şi bubuitul torpilelor aeriene.

Negustorii de jucării nu mai vând... armament. In primul rând, pentrucă nu mai au. Principalii furnizori, fabricanţii de jucării în serie dela Nürnberg, care au împânzit continentul, generaţii după generaţii, cu producţia lor de tunuri şi soldaţi, nu mai pot produce. Când industriile lor vor fi refăcute, probabil că vor fi foarte uimiţi să afle că marfa lor, atât de căutată altădată, nu se mai cere.

— Iar dacă s'ar cere, ne spunea un negustor bucureştean, eu unul n'aşi mai vinde-o. Ştiţi, am şi eu copii mici. Ştiu ei destule despre tunuri şi războaie, ca să le-o mai amintim noi în jocurile lor...

*

Copiii de azi nu mai vor tancuri. Ceea ce nu înseamnă că s'au întors la cerc sau la bile. Căci şi bilele, care au făcut viaţa generaţiilor de copii dinaintea celor două războaie, s'au perimat. Copiii de azi se interesează totuşi, cu pasionată ardoare, de tot ce este jucărie mecanică, de tot ce are maşinărie şi resort. Le plac foarte mult aşa numitele „jocuri de societate", hipodromul, circuitul ciclist, loton-ul. Le plac construcţiile, acele minunate combinaţii de piese detaşate, cu care se pot construi căsuţe, maşini, scule. Jocuri antrenante, care stimulează atenţia şi intuiţia copilului, care îi formează mâna şi cizelează îndemânarea.

Fetiţele au rămas, desigur, la păpuşica blondă, cu ochii albaştri, cu nasul ca o cireşică şi cu rochia învolănată...

✱

Magazinele cu jucării nu au mare lucru prin rafturi. De importat nu s'a mai importat de mulţi ani. Anii grei de lipsuri, după secetă, nu au fost de natură să încurajeze mica industrie naţională. Fetiţa a trebuit să se mulţumească cu o păpuşică din cârpe, găsite prin curte, — băieţelul a fost încântat când şi-a legat cutia goală de cremă cu o sfoară şi a gonit cu ea prin casă.

In anii din urmă au apărut însă, prin vitrinele magazinelor cu mărfuri în consignaţie, minunatele jucării ale epocilor liniştite, — acele bijuterii ale meşteşugului artistic francez sau italian, care au încălzit orele de joacă ale unor întregi generaţii de copii. Zâna din pădurea adormită, care-şi doarme somnul fericit într'un pătuţ de mătase, în aşteptarea lui Făt-Frumos din lacrimă, — doarme acum mai puţin senină, în vitrina prăvăliei de pe strada cu tramvaie şi cu automobile care clacsonează. La picioarele ei veghează, cu privirea blândă, inimosul câine St. Bernard, care aşteaptă să fie călărit de alt Nicuşor, şi care să-l lovească cu călcâiele bocăncuţelor în burta plină cu câlţi. Trenul electric, pe şinele căruia atâţia copii şi-au purtat primele visuri, va mai oferi poate şi altor copii primele năzuinţe spre orizonturi noui.

Intr'un coş, în democratică întovărăşire, patru păpuşi stau la sfat. Una este o prinţesă adevărată, cu coroană de argint pe cosiţele blonde. Mai poartă cu ea parfumul fetiţei care a legănat-o în fiecare seară, lângă care a dormit noapte cu noapte. Fetiţa s'a făcut mare. Dar păpuşica cu coroana de argint a continuat să-i zâmbească şi acum, după cum i-a zâmbit şi în seara aceea când fata a venit acasă cu ochii plânşi, după prima ei deziluzie sentimentală. Fata se mărită acum, păpuşa a fost pusă în vânzare; cu banii luaţi pentru ea vor fi acoperite alte nevoi, mai prozaice.

Dar păpuşica cu cosiţe aurii continuă să zâmbească. Ea va zâmbi la fel şi celeilalte fetiţe, căreia Moş Crăciun i-o va aduce în tolbă în noaptea de Moş-Ajun.

★

Jucării de eri, jucării de azi. Ne-au înfrumuseţat anii copilăriei noastre, înfrumuseţează zilele copiilor noştri; copiii noştri, care s'au născut în era lui Hitler şi a neomeniei urii deslănţuite de el; copiii noştri, care au fost legănaţi în adăposturi, care au cunoscut bejenia şi cruzimea, mizeria şi foamea; copiii noştri, pentru care vrem să facem legământ că nu vor mai cunoaşte nici bejenie, nici foame, nici cruzime...

Copiii aceştia au dreptul la o jucărie. Să le înfrumuseţeze puţinii ani de copilărie care le-au mai rămas.

Despre unele măsuri contra speculanţilor acum o sută de ani

Cu mulţi ani în urmă, dacă ne coborîm în negura vremurilor, găsim şi atunci o plantă care amăra viaţa cetăţenilor. Cu toată seceta, care survenea dela un timp la altul, ea a rezistat până în zilele noastre sub denumirea de „specula".

Măsurile, care se iau astăzi pentru a fi distrusă această plantă rău făcătoare, le cunoaştem. Să vedem însă cele care au fost luate acum o sută de ani. Regulamentul organic şi alte legiuiri spuneau să se oprească precupeţii care umblau prin sate de cumpărau lucruri ca apoi să le vândă la oraşe cu preţ îndoit şi întreit, păgubind pe locuitorii satelor, pe care ei le-ar fi putut vinde direct consumatorilor pentru folosul lor. Măsurile nu s'au putut respecta deoarece înşişi cei îndreptăţiţi să le aplice, erau părtaşi cu faptele „precupeţilor" care făcuseră din vânzarea mărfurilor un adevărat monopol.

Atunci Departamentul din lăuntru, văzând acele „necuviinţe", propune sfatului domnesc următoarele măsuri, pe care apoi le-a făcut cunoscute mulţimei „cu darabanul". Iată hotărârile propuse în referatul din 29 Septembrie 1849:

„1. In marginile fiecărei pieţe, precum şi la toate barierile oraşului să se pue câte un stâlp înalt cel puţin de 4 stânjeni cu un steag naţional, care să stee ridicat până la amiază şi spre cunoştinţa vremii în care precupeţii nu pot fi slobozi să cumpere obiecte de hrană şi altele ce se aduc spre vânzare în oraş, de către locuitorii dela ţară, spre vânzare în oraş, iar dela amiază în jos asemenea steag să fie lăsat.

2. La stâlpii ce se vor aşeza pela pieţe, să fie aninate cu lanţuri de fier o dimerlie (banită) dreaptă sub ştampelul Eforiei, un cântar şi o balanţă, care toate să fie sub lacăt şi să stee pururea acolo, ca să se slujească de aprobaţie la întâmplare de gâlcevire între cumpărători şi vânzători.

3. Lângă fieşte care din aceşti stâlpi să se aşeze câte o buţcă (caleşcă) de lemn după modelul celor făcute, în care să stee câte un slujbaş al Poliţiei sau Eforiei, care pe lângă privegherea de peste zi, pentru rădicarea şi pogorârea steagului la vremea hotărâtă şi pentru aprobarea măsurilor ţitate.

4. Să se facă un număr de table de lemn văpsite cu negru, pe care să se scrie cu slove mari albe, instrucţiile îngrăditoare precupeţilor; asemenea table să se anine la fiecare stâlp atât pe la piete cât şi pe la bariere.

5. Deopotrivă table să se trimită câte una la fiecare Isprăvnicie ca să le slujească de model, cu îndatorirea ca să facă şi pentru a lor târguri de acele table câte vor trebui şi cu asemenea table să se anine de stâlp pe la piete şi bariere.

6. Preţul stâlpilor, al steagurilor şi al tablelor de lemn, al dimerliilor, al cântarelor şi al balanţelor să se plătească de Eforie, pe unde vor fi Eforii, iar pe unde nu vor fi, să se dee din veniturile cutiilor ce au fieşte care târg, cât pentru acelea ce se vor trimite pela ţinuturi de prubă, făcându-se de Eforia de aici, se vor cere preţurile lor dela acele isprăvnicii şi se vor despăgubi de Eforia Capitalei.

7. Precupeţii să fie îngrădiţi de a nu cumpăra nimic din asemenea producte în oraş până la amiază-zi, fiind slobozi a cumpăra prisosurile numai peste îndestularea orăşenilor şi aceste dela amiază-zi în jos după pogorârea steagului, iar pela mahalale şi afară din oraş cale de două ceasuri socotite din marginea oraşului să nu fie ertaţi precupeţii, a se purta şi ademenii pe locuitorii care vin în târg cu asemenea producte.

Asemenea măsuri au fost luate acum o sută de ani, împotriva speculanţilor, pentru folosul obştesc. Probabil însă că ele n'au fost atât de drastice din moment ce îi găsim şi astăzi pe speculanţi printre noi.

George Dincă

MĂRTURISIRE

Pe mine nici un om
nu m'a învăţat miezul crud,
miezul amar,
al lucrurilor şi al gândurilor.

Lângă fruntea mea
nimeni nu s'a aplecat
cu gândul geamăn, spre al meu
să-mi spună:
„aici e adevăr şi aici e minciună!..."

Nici un om, nu, nici un om
nu şi-a potrivit paşii paşilor mei
să mă conducă, să mă îndrepte,
să-mi descifreze
gândul întortochiat care e viaţa,
atunci când sufletul nu era decât
bâjbâială în beznă cu degete boante.

Nici un om nu a frânt
să împartă cu mine pâinea adevărului.
In zadar am strigat, am gemut, am plâns
apoi am alergat după toţi de am strâns
fărâmiturile
cu care mi-am ostoit foamea.

Dar aştept omul; omul în care cred
şi care va lua mâna-mi bătătorită.
El gândul îşi va potrivi gândului meu,
dăruindu-mi rodul cuvintelor în mine sădite
şi-mi va învăţa degetele, zecile, toate,
în cupă de lumină
gândurile mele să poarte.

ILEANA MUGUR

POVESTE DE CRĂCIUN

„A fost odată"... şi basmul prinde să se depene cu tradiţionala monotonie a basmului de Crăciun. Fericire domestică ideală: nu lipseşte nimic, nici măcar surpriza, repetată cu răbdare bătrânească de ani şi ani de zile. Legendarul moşneag, încărcat cu daruri, nu poate să mai întârzie; acuş trebuie să intre pe uşă, ţinându-şi cu mâna barba de vată, tuşind cu chibzuinţă şi clătinând sistematic din cap a-dâncă bătrâneţe. In odaia de dincolo, unde copiii n'au voie să intre, totul este în ordine: bradul, luminat oficial, şi-a atârnat decoraţiile, s'a parfumat şi aşteaptă să i se potrivească la brâu un splendid lanţ de aur. Ingeri de carton, cu părul bălai şi mâna aşezată sfielnic sub bărbie, aşteaptă cuminţi desfăşurarea evenimentelor. Până şi masa a fost descoperită; în mijlocul ei, o tortă uriaşă aşteaptă în linişte supremul sacrificiu şi acceptă, cu nobilă resemnare, ca, fiind încă în viaţă, să i se aşeze făcliile de veghe la căpătâiu. Totul este în ordine. Misterul poate începe.

Copiii trebuie să se sperie puţin, la fel ca şi în ceilalţi ani, să sărute mâna lui Moş Crăciun, să promită cu falsă candoare că n'o să mai facă obrăznicii şi să spună cu voce tare o poezie în eligenţă, grăbindu-i sfârşitul inadins şi spre hazul întregii familii. Darurile au fost împărţite. Are şi moşul cuvântul lui. Până să se ducă la baie unde să-şi lase barba, cu gândul la pateuri, curcan în aspic şi vin tare şi parfumat, mai are câteva minute să îngâne şi el, cu voce tărăgănată, o poveste despre milostenie. E vorba de inevitabilul copil sărac, care tremură de frig în coliba săracă, jinduind la jucăriile bogaţilor. Caritatea face parte din ceremonialul obişnuit. O ştiu şi copiii care, din bună creştere, nu bat din picioare de nerăbdare şi aşteaptă, rezervaţi, sfârşitul povestei şi plecarea lui Moş Crăciun, ca să'şi vaze basmul cu copilul sărac alături de poveştile cu zmei, între ursul de carton şi soldatul de plumb.

Dar fusul vrăjitoarei din poveste nu deapănă la nesfârşit. Odată se opreşte şi cu dânsul se opreşte şi timpul. A stat şi ceasul cu cuc din sufragerie, iar mâna stăpânei casei a încremenit, întinsă spre toata lumina. Când va porni iarăşi curgerea timpului, ritmul va fi aşa de viu, încât lumea aceasta va fi dispărut definitiv în ceaţă. O altă lume se iveşte, lume în care copilul sărac nu mai este o simplă jucărie de zile mari, iar Moş Crăciun este iarăşi cel adevărat şi sincer, aşa cum a ţâşnit el prima oară dintr'o fantezie naivă şi curată.

A fost odată... o poveste de Crăciun.

AL. DIMITRIU-PĂUŞEŞTI